
Z HISTORIE

„Nová“ budova Psychiatrické kliniky LF MU a FN v Brně slaví 40 let trvání

Češková E.

ÚVOD

Když profesor Hádlík v roce 1955 ve funkci přednosta Psychiatrické kliniky LF MU vystřídal těžce nemocného prof. Lauterera, začal systematicky bojovat za vybudování důstojných prostor pro toto pracoviště. Podařilo se mu přesvědčit tehdejší politické vedení, aby nebyla realizována adaptace staré budovy na ulici Pekařská s provozně naprosto nevyhovujícími a pro pacienty i personál nedůstojnými podmínkami, ale aby byla postavena budova nová. Tehdy bylo (a dodnes zůstává) nezvyklé, že by se pro psychiatrii udělalo něco koncepčně tak smysluplného. Na přípravě a výstavbě kliniky spolupracovala s architektem Křížem a stavebními inženýry pod vedením prof. Hádlíka soustavně i skupina složená z primárky MUDr. Jarmily Synkové, docentů Jiřího Mišurce, Milana Bouchala a vrchní sestry Květy Sochatzi. Klinika v nových prostorech získala vlastní laboratoř elektroencefalografickou, biochemickou, psychofyziologickou, nově bylo založeno Denní sanatorium, Oddělení lékařské psychologie, dále vznikla možnost fyzikální léčby a v rámci rehabilitace byla nově zřízena i zámečnická, stolařská, arteterapeutická a zahradnická dílna a v neposlední řadě byla zavedena telefonická první pomoc Linka naděje.

Moderní budova Psychiatrické kliniky v Brně – Bohunicích, s kapacitou 130 lůžek a 25 míst v denním sanatoriu, byla otevřena v roce 1965 a byla architektonicky i organizačně jedinečným psychiatrickým zařízením.

Mezníky a změny

Politicko-ekonomické změny po listopadu 1989 se v psychiatrii odrazily v určitých změnách některých projevů psychických poruch a v posunu problematiky u reaktivních stavů. Toto vše vedlo k tomu, že byla provedena reorganizace dlouhodo-

bě stabilizované struktury psychiatrické kliniky. Následkem centralizace a snahy o provozní úspory přišla klinika postupně také o některé výhody komplementární psychiatrické péče (vodoléčba, pracovní terapie).

1989

V prosinci 1989 zahájilo svoji činnost v té době první Krizové centrum na území naší republiky. Vzniklo díky entuziasmu mladého kolektivu lékařů a psychologů a neústupnosti tehdejšího přednosta profesora Švestky, který dokázal existenci Krizového centra prosadit.

Krizové centrum představuje koedukovanou jednotku poskytující krátkodobou intenzivní psy-

choterapii v lůžkových i ambulantních podmínkách v období životní krize u reaktivních psychických poruch. Centrum pracuje jako stanice nepřetržité psychiatrické pomoci s volným (bezbariérovým) přístupem.

1991

Sexuologie se osamostatňuje jako obor.

1993

V roce 1993 byla při klinice zřízena Jednotka intenzivní psychiatrické péče s kapacitou pěti lůžek. Tato samostatná jednotka, vybavená standardním příslušenstvím JIP, poskytuje komplexní péči nemocným se současným výskytem duševní choroby a tělesného onemocnění závažného charakteru a s rizikem ohrožení vitálních funkcí.

2003

Po nesmírném úsilí získává Psychiatrická klinika přístroj pro provádění repetitivní transkraniální magnetické stimulace (rTMS), a to jako první psychiatrické zařízení v republice vůbec. Pracoviště rTMS se soustřeďuje převážně na indikaci u depresivních poruch. Ve stadiu klinického ověřování existuje celá řada dalších indikací.

Z potřeb ambulantní praxe vzniká specializova-

ná Sexuologická ambulance zaměřená na diagnostiku a léčbu sexuálních dysfunkcí vznikajících v souvislosti s psychofarmakoterapií. Z dalších nových specializovaných ambulancí začíná fungovat Interní ambulance pro poruchy metabolismu a výživy pod vedením lékaře – internisty.

2004

Z ekonomických důvodů dochází k technické uzávěrce Denního sanatoria. Na tuto formu psychiatrické péče je v koncepci psychiatrie kladen důraz, a proto pevně věříme, že se nám podaří uvést Denní sanatorium opět do provozu. Zamýšlíme se nad jiným pojetím, nabídkou komplexních léčebných programů pro širší spektrum nemocných.

2005

Po schválení akademickým senátem se výuka lékařské psychologie přesouvá do nově vzniklého samostatného Psychologického ústavu při MU.

Současnost

Psychiatrická klinika je jediným fakultním psychiatrickým zařízením v ČR, které bylo již od počátku projektováno a budováno výlučně pro psychiatrické účely. Z tohoto důvodu je stále předmětem obdivu mnoha našich a zvláště zahraničních návštěvníků, neboť ani ve světě takto jednotně koncipovaných psychiatrických klinik není mnoho. Klinika v sobě sjednocuje nejen odbornost a kvalitu léčebně-preventivní péče na úrovni fakultní nemocnice, ale i činnost výchovnou a vzdělávací, pre- i postgraduální jak u lékařů a psychologů, tak i u středně zdravotnického personálu. Psychiatrická klinika Fakultní nemocnice Brno je přirozeným vědecko-výzkumným centrem oboru v celém regionu. Za náročnou, obětavou a iniciativní práci patří dík a vděčnost všem zaměstnancům kliniky.

Dodáno redakci: 19. 7. 2005

Psychiatrie jako obor byla obviněna z nadužívání restriktivních prostředků a ocitla se v popředí zájmu médií a širší veřejnosti. Výstižné bylo označení celého problému v úvodníku časopisu Česká a slovenská psychiatrie z r. 2004 „Sítě v psychiatrii, psychiatrie v síti“ (Bašný Z.). Sítě jsou problém zástupný, zastírající nedostatek financí, včetně nerovnoměrnosti financování léčeben a psychiatrických oddělení a klinik, uměle navozující atmosféru animozity. Toto je v ostrém kontrastu k celosvětové snaze o destigmatizaci psychiatrie a její integraci do lékařských věd. Nicméně pokrok nelze zastavit a každá mince má rub a líc. Nepopíratelným důsledkem této uměle vyvolané kauzy bylo přinejmenším to, že lidé podílející se na formování zdravotnické politiky v České republice byli nuceni se zamyslet a snad se i pokusit najít schůdné řešení, protože psychická onemocnění budou v blízké budoucnosti velkou ekonomickou zátěží.

Přednostové Psychiatrické kliniky v Brně-Bohunicích

Prof. MUDr. Josef Hádlík (1956–1971)

Prof. MUDr. Karel Náhunek, DrSc. (1971–1987)

Prof. MUDr. Jaromír Švestka, DrSc. (1987–1993)

Prof. MUDr. Eva Češková, CSc. (1993 – dosud)

Zástupci pro léčebně preventivní péči

Prim. MUDr. Jarmila Synková (1963–1987)

Prim. MUDr. Miroslav Robeš (1978–1990)

Prim. MUDr. Petr Klimpl (1991–1993)

Prim. MUDr. Ivan Peška (1993–2001)

Prim. MUDr. Oldřich Synek (2002 – dosud)

Vrchní sestry

Květa Sochatzi (1965–1984)

Božena Wollmannová (1984–1990)

Emilie Hořicová (1990–2001)

Milena Švestková (2002 – dosud)

*Prof. MUDr. Eva Češková, CSc.,
přednosta Psychiatrické kliniky LF MU a FN
Jihlavská 20
639 00 Brno – Bohunice*